

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Експертиза безпечності та якості товарів

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	G6 Інформаційно-вимірювальні технології; G Інженерія, виробництво та будівництво.
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація»
Статус освітньої компоненти	Обов'язкова компонента (ОК-29)
Курс, семестр викладання	4 курс, 7 семестр
Трудомісткість освітньої компоненти	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 36 год., практ. зан. – 20 год., лаб. роб. – 10 год., самост. роб. – 114 год.; заочна форма навчання: лекц. – 20 год., практ. зан. – 10 год., лаб. роб. – 6 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Метрології, якості та стандартизації
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології

Викладачі

СИЧОВ Михайло Іванович

доцент кафедри метрології, якості та стандартизації,
к. хім. н., доцент

E-mail: scaem@suit.edu.ua

Тел.: +380733579105

Консультації: щосередини з 14⁰⁰ до 17⁰⁰ год., ауд. 301
(головний корпус)

Мета освітньої компоненти	– вивчення основних законодавчих та нормативних актів України щодо якості й безпеки товарів і послуг відповідно до стандартів ЄС. Набуття знань про процедури визнання відповідності, діяльність органів ринкового нагляду та контролюючих органів у сфері захисту прав споживачів. Вивчення організації лабораторних та експертних досліджень якості продукції, методів контролю, вимог до виміральної техніки та метрологічних стандартів.
Компетентності, формуванню яких сприяє освітня компонента	ЗК01. Здатність застосовувати професійні знання й уміння у практичних ситуаціях. ЗК06. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК07. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК6. Здатність виконувати технічні операції при випробуванні, повірці, калібруванні та інших операціях метрологічної діяльності. СК9. Здатність до здійснення налагодження і дослідної перевірки окремих видів приладів в лабораторних умовах і на об'єктах.
Програмні результати навчання	ПРН04. Вміти вибирати, виходячи з технічної задачі, стандартизований метод оцінювання та вимірального контролю характерних властивостей продукції та параметрів технологічних процесів. ПРН12. Знати та розуміти сучасні теоретичні та експериментальні методи досліджень з оцінюванням точності отриманих результатів. ПРН14. Вміти організувати процедуру вимірювання, калібрування, випробувань при роботі в групі або окремо. ДПРН1. Вміти здійснювати аналіз причин порушення інтересів споживача у сфері виробництва і споживання.
Програма освітньої компоненти	
Тема 1. Державна політика України щодо якості, безпеки товарів і послуг та захисту прав споживачів	Основні нормативно-правові акти та принципи державної політики України щодо забезпечення належної якості, безпеки та відповідності товарів і послуг, а також механізми захисту прав споживачів. Функції та повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері технічного регулювання, метрології, стандартизації, санітарного та епідеміологічного контролю. Сучасні виклики та перспективи розвитку національної системи якості у контексті євроінтеграційних процесів.
Тема 2. Правові основи та види експертизи якості і безпеки товарів і послуг	Основні поняття, завдання та правові підстави проведення експертизи товарів і послуг. Види експертиз – попередня, первинна, повторна, контрольна тощо. Судові експертизи та експертизи, що проводяться у системі торгово-промислових палат. Порядок призначення, проведення, оформлення висновків експертів, а також критерії професійної відповідальності.
Тема 3. Товарознавчі експертизи: види, особливості та методи проведення	Види товарознавчих експертиз: якісна, кількісна, комплексна, документальна тощо. Особливості проведення експертних випробувань товарів у процесі визначення їх придатності до споживання, безпечності та відповідності нормативним документам. Етапи організації та методика проведення лабораторних досліджень, підготовка зразків і документів для експертизи, особливості обробки результатів.
Тема 4. Харчові продукти:	Класифікація харчових продуктів, особливості їх складу, властивості, умови зберігання та транспортування. Вимоги до якості та безпечності харчової продукції відповідно до державних стандартів, санітарних норм і технічних

класифікація, властивості та вимоги до якості і безпеки	регламентів. Експертна оцінка, як попередження обігу фальсифікованої та небезпечної продукції на споживчому ринку.
Тема 5. Товарознавство предметів вжитку, засобів виробництва та послуг	Основні групи товарів тривалого користування (одяг, взуття, побутова техніка тощо) та засоби виробництва, їх характеристика, експлуатаційні властивості та критерії оцінювання якості. Послуги як особлива форма товару: їх особливості, види, структура, показники якості. Експертна оцінка якості та безпеки в сфері послуг.
Тема 6. Методи лабораторних досліджень у процесі експертизи товарів та послуг	Основні види досліджень: органолептичні, фізико-хімічні, хіміко-токсикологічні, мікробіологічні та радіологічні. Методики випробувань для визначення відповідності харчових продуктів, предметів вжитку, засобів життєзабезпечення вимогам нормативних документів. Достовірність та об'єктивність результатів аналізів та формування експертного висновку.
Тема 7. Засоби вимірювальної техніки та випробувальне обладнання у товарній експертизі	Типи та характеристики сучасних засобів вимірювальної техніки й лабораторного обладнання, які використовуються для проведення експертних досліджень. Умови їх застосування, калібрування, метрологічне забезпечення та вплив на точність результатів випробувань. Роль технічного оснащення в забезпеченні достовірної оцінки якості та безпечності продукції.
Тема 8. Виявлення фальсифікованої та небезпечної продукції. Маркування як індикатор якості	Роль експертних досліджень у виявленні неякісної, фальсифікованої та небезпечної продукції. Ознаки фальсифікації, методи виявлення контрафакту, а також правові наслідки обігу таких товарів. Аналіз маркування як джерела інформації для експертної оцінки, вимоги до маркування та типові порушення у цій сфері.

Методи навчання

При вивченні освітньої компоненти використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси: використання схем, таблиць, графіків, діаграм, зразків маркування, відеоматеріалів про лабораторні дослідження, процес експертизи тощо – сприяє кращому розумінню технічних аспектів оцінки якості та безпеки товарів. ▪ Методи обговорення та критичного мислення: дебати, полеміки; метод «5 Чому» – для пошуку причин невідповідності чи дефектів у продуктах. ▪ Методи аналізу реальних ситуацій (прикладів): Кейс-стаді (Case study) – аналіз конкретних випадків виявлення фальсифікації, порушень маркування, відхилень від стандартів; SWOT-аналіз – для оцінки переваг/недоліків впровадження міжнародних стандартів на підприємстві. ▪ Робота в малих групах – для виконання завдань, пов'язаних з експертизою продукції, аналізом документів, моделюванням процедур контролю якості, оцінкою ризиків.
---------------------	---

	▪ Презентації та захист рішень – навички обґрунтування висновків і представлення результатів є ключовими для експертів. ▪ Інтерактивне тестування / квест-завдання – для перевірки знань стандартів і процедур експертизи у форматі гейміфікації. ▪ Рольові ігри – моделювання ситуацій, наприклад: «інспектор – виробник – споживач», «експерт – суд» тощо.
Практичні	▪ Вправи – виконання завдань, спрямованих на розвиток аналітичного мислення, професійної комунікації та пошукових навичок. Здобувачі вищої освіти виконують тестові та аналітичні завдання, аналізують стандарти якості (зокрема ISO 9001, ISO 14001 та ін.), працюють з нормативною документацією, складають порівняльні таблиці, діаграми, графіки, що ілюструють вимоги до безпечності й відповідності товарів і послуг. ▪ Метод проєктів – для виконання індивідуального чи групового дослідження з питань безпеки/якості конкретної групи товарів. ▪ Лабораторні роботи – моделювання практичних ситуацій: виявлення фальсифікату, аналіз нормативів, оцінка якості за органолептичними й фізико-хімічними показниками; проведення аналізу, оформлення висновків на основі ISO, ДСТУ, Codex Alimentarius.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. ▪ Онлайн дискусії; ▪ Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання); ▪ Відеозаписи лекцій і практичних занять; ▪ Квізи (проведення бліц-опитування із застосуванням Google Форм) тощо.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з освітньої компоненти	Результати навчання з даної компоненти, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: ▪ Знання – засвоєння теоретичних основ експертизи якості, безпеки та відповідності товарів і послуг; розуміння принципів міжнародної та національної стандартизації, сертифікації, акредитації, процедур оцінювання відповідності, а також ролі міжнародних організацій (ISO, IEC, WTO, Codex Alimentarius тощо) у формуванні вимог до якості та безпечності продукції. ▪ Уміння / навички – здатність застосовувати методи експертного аналізу у різних галузях, використовувати на практиці стандарти ISO, ДСТУ, Codex Alimentarius для оцінювання товарів і послуг. Вміння здійснювати експертизу на відповідність нормативним показникам, проводити аналіз документації, формувати експертні висновки, використовувати методи лабораторних та органолептичних досліджень. ▪ Комунікація – здатність ефективно взаємодіяти з контролюючими органами, лабораторіями, суб'єктами
--	---

	господарювання у сфері якості та безпеки товарів; володіння навичками роботи з технічною та нормативною документацією; застосування цифрових інструментів і технологій для пошуку, обробки та представлення даних. ▪ Відповідальність і автономія – здатність самостійно приймати обґрунтовані рішення у процесі проведення експертизи, оцінюючи їх вплив на безпеку споживачів і якість продукції. Дотримання етичних принципів та професійних стандартів при здійсненні експертної діяльності.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної освітньої компоненти оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою освітньої компоненти. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням освітньої компоненти (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.

Форма та методи контролю начальних досягнень	В межах даної освітньої компоненти передбачено три види контролю: поточний, підсумковий та семестровий/академічний. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якості підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу освітньої компоненти застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ, тестування. Підсумковий контроль – це накопичена здобувачем сума балів за результатами вивчення восьми тем та виконання завдань самостійної роботи. Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення екзамену, під час якого здобувачу виставляється остаточна оцінка за освітню компоненту, яка виводиться із суми балів за результатами підсумкового контролю та складання екзаменаційного тесту. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.
---	---

Політика освітньої компоненти

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах освітньої компоненти. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою освітньої компоненти.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах освітньої компоненти, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості освітньої компоненти можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали освітньої компоненти розміщені на платформі Moodle

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	▪ Крайнюк Л.М. Методи контролю якості харчової продукції: навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2012. 512 с. ▪ Назаренко Л.О. Експертиза продовольчих товарів: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 312 с. ▪ Решта С.П., Пилипенко Л.М., Данилова О.І. Фізіологічні аспекти оцінки якості харчових продуктів: навчальний посібник. Херсон: Олді+, 2021. 334 с. ▪ Шостак Л.В. Експертиза товарів та послуг : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки», 2023. 83 с. ▪ Хомів О.В. Товарознавча експертиза та захист прав споживачів: основні поняття і терміни: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 65 с.
---	--

	Юдічева О.П., Котова З.Я., Кузнецова Н.О., Рачинська З.П. Експертиза продовольчих товарів: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2022. 248 с.
Методичні рекомендації та розробки викладачів освітньої компоненти	Сичов М.І. Експертиза безпечності та якості товарів: Навчально-методичний комплекс освітньої компоненти [ОПП «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація» зі спеціальності G6 Інформаційно-вимірювальні технології; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти]. Одеса: ДУІТЗ, 2025. 80 с. (ЕОР – https://suitt.edu.ua/prohramy-osvity).
Інформаційні ресурси	- Офіційний сайт Мінагрополітики України – https://minagro.gov.ua/ - Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – https://dpss.gov.ua/ - Національний орган стандартизації (ДП «УкрНДНЦ») – https://uas.gov.ua/ - Codex Alimentarius – https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius - Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) – https://www.iso.org

Рік введення силабусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри метрології, якості та стандартизації (Протокол від 7 березня 2025 р. № 8)

Декан факультету

Завідувач кафедри

Гарант освітньої програми

Викладач:

Олег ГРАБОВСЬКИЙ

Антоніна ГАБЕР

Ольга КИСЕЛЬОВА

Михайло СИЧОВ